

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ φιλέλληρος Ἑλβετοῦ

I. Γ. ΕΥΝΑΡΔΟΥ

Μεταφρασθεῖσα ἐλευθέρως ἐκ τῆς Γαλλικῆς

ΓΕΝΕΥΗ

Τύποις Ἰουλ. Φικκίου

—
1863

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ φιλέλληρος Ἑλβετοῦ

I. Γ. ΕΥΝΑΡΔΟΥ

Μεταφραστὴς ἐλευθέρως ἐκ τῆς Γαλλικῆς

ΓΕΝΕΤΗ

Τύποις Ἰουλ. Φικαίου

—
1863

Φίλοι ὁμογενεῖς !

Τὴν ἀνὰ χεῖρας θεωροῦσάν τοῦ ἐνδόξου Βιολόγου Ἑυφράδου, κατα-
χαρτίζεσθαι το πρῶτον ἡμὰ τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς Γενεύης
ἐΣκαιρίῳ, εἰ καὶ λίαν περιληπτικὴν καὶ ἀνεπαρκῆ εἰς ἀκριβῆ τῶν
καταστάσεων τοῦ ἀσκήσαντος, εὐχ ἤττοι ὥς ἐπεισὶ καὶ οὕτως δυνα-
τὸν νὰ λάβωμεν γενικὴν τοῦ ὅλου ἰδέαν, εὐχ ἄκιστα, ἄλλως τε καί-
ζων ὅτι ἐκπληρῶ καὶ ἴκον ἐξόν πρὸς τὴν πατρίδα. νὰ μεταφράσω
καθότι εἰς ἀπᾶντων ὁ περίπυστος οὗτος Βιολόγος, εὐθύς ἀπὸ τῆς ἐπα-
ναστάσεως προσεκκλήσας τὴν ἐσπερίαν Εὐφράτην εἰς Ὠθέεικν μας.
Διὸ καὶ τὸ περιελθεῖς ὅσον τοῦ εὐλόγου κατατάσσεται ἐν τῇ χορείᾳ
τῶν ἰσχυρῶν εὐεργετῶν παρκαμεῖ ὁ εἰς μήκειν ἀέναν τοῖς ἐπιγι-
γνομένοις, κτῆμα κερὸν παντὸς Ἑλλήνος, συνδεδειμένον στενῶς μὲ τὸ
γλυκὺ τῆς πατρίδος.

Ἐρχομεν ἐν Γενεύῃ τῇ 30 Μαρτίου 1863.

Κ. Δ. Μουλαῆς.

Ἰωάννης Γαβριήλ Ἐυδάρδος, ὁ τῆς Μαρίας Μαγδαληνῆς καὶ Γαβριήλ Ἀντωνίου Ἐυδάρδου, ἐγεννήθη τῇ 29 Δεκεμβρίου τοῦ 1775 ἐν Λυών (Lyon), ἔβα ὁ πατὴρ του, ἐγκαταλείψας τὴν Γειεύην, εἶχε μεταθεῖ, ἢ αὖ συστήσῃ ἑμπορικὴν τράπεζαν.¹ Ἐν ταύτῃ δὲ ἡζιούτο τῆς παρὰ πᾶσιν

¹ Ἡ οἰκογένεια τῶν Ἐυδάρδων ἔλκει τὸ γένος ἐκ Δαφίνης (Dauphiné). Κατὰ τὸ 960 οἱ πρόγονοι τῶν Βερεγγέρων Béranger, τῶν Ἀλλεμανίων Alleman καὶ τῶν Ἐυδάρδων, ὑπὸ τοῦ τῆς Γρενόβλης (Grenoble) ἐπισκόπου Ἰσάρου Isarn κληθέντες πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς χώρας, ἐγκλιθεῖσιν ὑπὸ τῶν Σαρρακηνῶν (Sarrasins), σημαντικῶς μετὰ τὴν μάχην, ἐλαθὲν παρ' αὐτοῦ, γαίας.

Ἡ κατὰ τὸ 1027 σύστασις τῆς τοῦ Δουήνου Domène ὑπὸ τῶν Ἐυδάρδων μονῆς ἐγένετο αἰτία μεγάλων φιλοδοξημάτων προσφερόμεται ἐπ' αὐτῶν καὶ τῶν ἀπογόνων τῶν τοῦ ἀναγκῆς τῆς μονῆς ταύτης, ὡς καταδικάζεται ἐν τῇ τοῦ Δουήνου κώδικι, ὁμοσυνεύοντι τῇ ἐπιστάσει τοῦ Μαρκετίου Μοντεϋνάρδου Monteynard, προπάτορος τῆς οἰκογενείας ἐν Γαλλίᾳ. Βελούτεροι δὲ κατὰ τὸ 1335, ἐλέησαν τὴν ἡμίλλαν ἐπέφερε τὸν μεταξὺ τῶν Ἐυδάρδων καὶ Ἀλλεμανίων πόλεμον. ὅστις οὐκ ἐπὶ ἔτι κατεπύματοι τῇ Δαφίνῃ.

Ὁ Ἀιγώνιος Ἐυδάρδος Μοντεϋνάρδου, τιμηκράτης τοῦ Πύργου ἐν τῇ Βανισσιᾷ Venaissin κομητεία καὶ εὐγενὴς τῆς Βουλῆς τοῦ Λοδοῦ-Ξίκου ΙΓ', εἶχεν ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του, Μαρίας Λεβλάνκου, δεσποῖνης τοῦ Βρέκου Bruc, καὶ τοῦ Ὀλίβου Olive υἱόν, διευκρινέντα Ἰακώβον, ὅστις ὑσπάρσεν τὴν ἀναμνησθεῖσθαι ἐρησκίαν καὶ ἀπετύχην εἰς τὴν Βάμην Κορνιλλιανήν Baume Cornilliane, ἧς ἀρχηγὸς καὶ

υπολήψεις, ἥς τεκμήριον ἔσχατον, ἡ αἰαγόμενός του, προέδρου τοῦ νομοῦ τούτου, ἔτε ἄλλως τε καὶ οἱ γενναϊότεροι οὐκ ἀπεικόντας τοιαυτὴν τινὰ ἀρχὴν νὰ ὑπεκ-
σύγωσιν ἠδύναντο. Τοῦτο δὲ συνέβη ὀλίγω πρότερον
τῆς πολιορκίας οἱ ἥς ἡ ἔθνικὴ συνέλευσις (Convention)
τοῦ 1792 εἶχε περικαθίσει τὴν δευτέραν τῆς Γαλλίας
πόλιν, κατὰ τῆς τυραννίας αὐτῆς ν' ἀντιταχθῇ ἐπιχει-
ροῦσαν.

Ἐνθουσιασμοῦ μεστός, τῷ εὐγενεῖ τῆς ἐλευθερίας ὑ-
ποκαίόμενος αἰσθήματι, ὁ νέος Εὐνάρδος συγκα-
τελέχθη ἐν τοῖς ὑπερμάχοις αὐτῆς, διακρίβεις διὰ τε
τὴν καρτεροῦσιν καὶ ἀτρεμίαν του. Ἐν τῇ πολιορκίᾳ
δὲ ταύτῃ ὁ λόχος του, εὐδοκιμῶν πάντοτε ἐν τοῖς
προτάκτοις, ἀπώλεσθῃ κατὰ τὸ ἥμισυ.

Μετὰ ἡρώϊκην ἀντίστασιν ἡττηθείσης τῆς Λυώνης, ὁ
Γαβριὴλ Εὐνάρδος, πορισθεὶς τῇ Σιλανθρωπία Φοβεριστοῦ
τινος (terroriste διαδοτήριον, παραγίνεται οἱ αὐτοῦ
εἰς Γενεύην, μετεμψεσμένος εἰς γυναῖκα. Ὁ δὲ πατὴρ
του, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον, κατορθώνει ὡσαύτως νὰ

πεφυλοδοπηθῇ κτ. Ὁ δὲ υἱος του Ἀιτάνος καὶ ὁ ἐγγονος του Ἰάκωβος
τὸν διεδόχονταν εἰς τὸ ὑπὲρφυκον τοῦτο. Οὗτος ἀκρίστη, ὑπὸ τῶν
ἐκκλησιαστικῶν καταδικάζων ἀπεικόντας, κατέδωκεν εἰς Γενεύην τὸ
1683, καὶ ἐγένετο μέλος τοῦ τῶν ἀντικρίων συνεδουλίου. Εἰς ταύτῃ
νωθευθεὶς Ἄντρι Μαχόλλην, θυγατέρα τοῦ σουίτου Θεοδόρου Γρένου
(Grenus καὶ ἀδελφῇ τοῦ πρώτου σουίτου Γαβριὴλ Γρένου, ἐγέννησε
τὸν Ἰωάννην Α. Εὐνάρδον Δὲ Τρεμουλιέρ de Tremolieres, τὸν τῶν
πρωτῶν συνόρων ἐπικληθέντα καὶ τῇ ἑρῇ Ἰακώβῳ Εὐνάρδῳ ἐπιτε-
τραμμένον τὰ τῆς Γενευικῆς Δημοκρατίας ἢ Λευδίας.

Ὁ δὲ Γαβριὴλ Αἰτάνου Εὐνάρδος ἐγένετο πατὴρ Ἰωάννου Λευδο-
βίκου Εὐνάρδου νωθευθέντος τὸ πρῶτον τῇ Μαρίαν Φραγκίσκην Νορ-
μακιδίας, αὐτῆς δὲ θυγατρὸς, τὴν Μαρίαν Μαχόλλην Μαρικόβου.

ὕπεκθύγῃ, καὶ οὕτως ἅπαντα ἡ οἰκογένειά του ἐγκα-
 ριστᾶται ἐν ῥόλλῃ (Rolle παρὰ τῇ χάρᾳ τοῦ Βαύδου
 (Vaud). Ἐν τῷ ολέθρῳ τούτῳ τῆς Λυώνης, ἡ περιουσία
 τοῦ πατρὸς του εἶχε παντελῶς ἀφανισθῇ, ὑπελείποντο
 δὲ μάλιστα πλείστα ποσὰ πρὸς ἀπότισιν τοῖς
 ἐμπορικοῖς Γενευαίοις οἰκοῖς, ἃν τοὺς τόκους εἶχε διαχει-
 ρισθῇ.

Οἱ υἱοὶ του ἐζέμετο νὰ ἀπερῶσι τὴν ζῆνάν ταύτην,
 οἷο ὁ ἑτερος αὐτῶν, ὁ ἡμέτερος Γαβριήλ. Εὐνάρδος, μετέ-
 βη εἰς Γενουήν (Genes) κατὰ τὸ 1795 παρὰ τῷ κατα-
 στήματι τοῦ γαμβροῦ του Κ^α Γαλλῆς Εὐνάρδου, ἐνθα
 μετὰ διετιαν ἐσύστησε σὺν τῷ ἀδελφῷ ἐμπορικὴν
 τράπεζαν ὑπο τῇ ἐπωνυμίᾳ « ἈΔΕΛΦΟΙ ΕὐΝΑΡΔΟΙ
 ΚΑΙ ΣΜΙΘ. » Ἐνεκα δὲ τῆς τιμιότητος καὶ ὁραστηριότητος
 τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς, ἡ τράπεζα ἐσχεν ἐν βραχεὶ με-
 γάλῃν ὑπόληψιν, παραγομένη ὀσημέραι ἐπὶ τὰ κρείττω.
 Οὐκ ᾤκησαν ὁ εὖθις το πρῶτον νὰ διαλύσωσι τὰ χρεῖα
 τοῦ πατρὸς ται, ἀποτίνοντες τὰ ὀφειλόμενα.

Κατὰ δὲ τὸ 1800, ἐν τῇ ἀξιομνημονεύτῳ πολι-
 ορκίᾳ τῆς Γενουῆς Genes, καθ' ἣν τὸ τέταρτον τῶν
 κατοίκων ἐξῆλθαισθῃ ὑπο τοῦ λιμοῦ, ὁ Εὐνάρδος
 δεκαεὶ ἐν τοῖς ἐβελουταῖς, οἵτινες συνέτρεχον πρὸς
 ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως ὑπο τον στρατηγὸν Μασσήναν
 (Masséna).

Τὸν δὲ Σεπτέμβριον τοῦ 1801, ὁ βασιλεὺς τῆς
 Ἑτρουρίας ἠθέλησε νὰ ἐνεργήσῃ δάνειον· ἀλλ' αἱ
 ἀξιοδοκίηται περιστάσεις· εἰς αὗς εὐρίσκετο τὸ βασιλείον
 του ἐπτόχσαι ὅλους τοὺς ἐμπορικοὺς οἰκοὺς τῆς Λιζορνου,
 οἵτινες ᾔδυναντο νὰ το ἀναδρεχθῶσιν. Ὁ Εὐνάρδος ὁμῶς

ἐπρότεινεν εἰς τὴν Τοσκανικὴν κυβερνήσιν νὰ τὸ παραχωρήσῃ μόνος του. Ἡ μὲν πρότασις τοῦ ἐγένετο δεκτὴ μετὰ προθυμίας· ὁ δὲ νέος καὶ ἱκανὸς οἰκονομολόγος, τὸ εἰκοστὸν ἔκτον τῆς ἡλικίας τοῦ μόλις ἀγών, ἐπιτεύξει τῆς ἐπιχειρήσεως ταυτὸς ἐξείλκυσε τὴν προσοχὴν ἀπάντων. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ δ' αὐτοῦ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς μεγάλης περιουσίας του.

Πορὶ δὲ τὸ 1803, ληξάσης τῆς προεδρίας τοῦ ἐν Γενούῃ ἐμπορικοῦ καταστηματος τῶν, ὁ Εὐδάρδης ἐγκαταλείψας αὐτὸ ἐγκατεστάθῃ ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ πρόσκλησιν τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑτρουρίας.

Κατὰ δὲ τὸ 1804, ἀνεδέχθη νὰ τελέσῃ ἐν Γενούῃ νέον δάνειον τὰ μάλιστα διαζέον τῇ Τοσκάνῃ. Μάτην δ' ὁ Φόβιος καὶ τὸ αἰτιζήλον ἐπεχείρησαν νὰ τῷ ἀσφαλέσωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑτρουρίας.

Ἐπανελθὼν δ' εἰς Γενούην, διεζώτισε τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς του καὶ συνέχυσε τοὺς ἐναντίους τοῦ συστήσας καὶ παγιάσας ἐτελῶς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ, κράτους· ἱκανοποιήθη δὲ πάραυτα, γενομένων παραδεκτῶν ὅλων τῶν βελτιώσεων, ἃς εἶχε προτείνει γνημοδοτῶν ἐπὶ τῶν αἰαζομένων πρὸς τὴν ἐπανόρθωσιν ταύτην ἐχόντων.

Τὸν δὲ χειμῶνα τοῦ 1805, διατρίβων ἐν Παρισίοις ἐπετροάπῃ παρὰ τῆς Τοσκανικῆς κυβερνήσεως νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας εἰς τὸν πρόσθεν τῆς Ἰσπανίας, ἵνα ἀπευθύνη τῷ αὐτοκράτορι Ναπολέοντι τὰς ἐξαιτήσεις τοῦ μηρέμισθέντος ἐμπορίου ἐνεκα τῶν ἐπιβληθέντων τῇ Ἑτρουρίᾳ ὑπερογκῶν φόρων. Ἀλλ' ἡ παραίρεσις ἦν

ἐπεδίωκεν ἐπέτυχε μόνον ὅτε παρουσιάσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Τοσκάνης εἰς τὴν στέϋν τοῦ αὐτοκράτορος ἐν Μεδιολάνοις. Τὸν δὲ Μαίον τοῦ 1805 ἐπιστρέψαν εἰς φλωρεντίαν ἐτιμήθη μεγάλως καὶ ὑπευβαλλόντως διὰ τε τὴν ἐπιθεξιότητα καὶ ἀξιοκέρδειαν, ἣν ἐπεδείξατο εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Διαταγῇ δὲ τῆς βασιλίσσης αὐτῆς, ἐπρήθη δημοσία δι' ὅλων τῶν τοῦ τύπου ὁργάνων. Ὡσαύτως ἡ τε Νεάπολις καὶ Λούκα ἀλληλοδιαδόχως ἐζητήσαντο τὴν συμβουλὴν τοῦ περὶ μελλουσῶν βελτιώσεων ἐπὶ τῶν προσώων τοῦ κράτους· ὅτε πάλιν προσεδείξατο τὴν ἐτοιμότητα καὶ τὸ ἀλάνθαστον τῆς προνοήσεώς του.

Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ, ὅτε ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Τοσκάνης εἶχεν ἐπιφέρει ἐπαισθήτας μεταβολὰς ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ταμείου τῆς βασιλίσσης, ἵνα διακινδυνεύσῃ αὐτό, κατορθώνει νὰ διασωθῇ τὴν βασιλίτσαν περὶ τοῦ κινδύνου τούτου καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν παῦσιν τοῦ ἀδικαίου τούτου ὑπουργοῦ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ εὐνόητο, εἰ δὲν ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ ἀκέραιον ἐπὶ τούτοις τὴν ἐλευθερίαν του, νὰ διορισθῇ αὐτὸς ὑπουργός.

Ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς Τοσκάνης ἐπιτυχίας του ἐπηγάγετο τὴν εὐνοίαν τῆς πριγκιπίσσης τῆς Λούκας, ἡ τις ἰκέτευσεν αὐτὸν ἵνα χρειᾶν αὐτὴ παράσχηται. Μετὰ ὀκταγμοὺς τινὰς συγκατανεύσας τέλος, ἀνεόχρη τῷ 1807 τὴν διαχείρισιν ὅλων τῶν προσώων τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Λούκας καὶ τοῦ Πισμβίου ἀμφοτέρω δ' αἱ ἡγεμόνες τῆς Εἰσπορίας καὶ τῆς Λούκας, ἐλέποντες ὅτι ἐπιτυχία

ἔστεθε πάντοτε τὰς ἐπιχειρήσεις του, τῷ ἐνεπιστεύθησαν προσέτι ἰδιαιτέρας ἐπιταγὰς. ὥσπερ ἐπὶ τῷ συμζέ-
ροντι αὐτῶν ἐπετέλεσεν.

Ἡ εὐνοία τὴν ὁποίαν ἔχαιρε καὶ τὴν ὁποίαν μετεχειρί-
σθη πάντοτε θεοίτως καὶ μετριοφρόνως, ἀποζεύγων πᾶν
ὅ, τι ἐδύνατο νὰ διερεθίσῃ τὸν θόρον. διετεθήκη αὐξανο-
μένη ὅσημέραι μέχρι τῆς ἐνάσεως τῶν ἡγεμονικῶν τῆς
Λούκας καὶ Τοσκάνης, ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τῆς μεγάλης
δουκίσσης Ἐλίζας, ἀδελφῆς προσφιλοῦς τοῦ αὐτοκρα-
τορος Ναπολέοντος. Ἡ ἡγεμονία αὕτη ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐγκα-
ταστήσῃ τὸν Ἐυνάδον εἰς τὴν αὐλὴν τῆς, προσήειγκεν
αὐτῷ ὅ, τι ἐντιμότερον, ὑποσχομένη ἅμα τίτλους, ἀξιώ-
ματα καὶ παντοίας εὐδαιμοσίας. Ἀλλὰ τὸ ἀφιλόδοξον
καὶ τὸ φιλόπατρι τοῦ ἀνδρός, ὑπερίσχυσαν παρακινήσαντα
αὐτὸν νὰ ἀποποιήῃ πάντα ταῦτα.

Ἐκλεχθεὶς δὲ τῷ 1809 ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας τῆς Μεσο-
γείου καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου τῆς Λιβόρνου, νὰ
εὐχαριστήσῃ τὸν αὐτοκράτορα, ὅτι ἐδόρισε τὴν ἀδελφὴν
του κυβερνήτριαν τῆς Τοσκάνης, εἰς μάτην διεχειρίσθη ὅτι
εἶναι ἀλλοτρίου ἐθνικότητος, Ἐλβετὸς ὁηλονότι (εἶχεν
ἐγγραφῇ δημότης Ῥόλλης τῷ 1808), νὰ ἀπαλλαχθῇ
τῆς ἀποστολῆς ταύτης, καθότι ἀπέδευγε τὰς τιμὰς
μὲ τοσαύτην μὲ ὅσῃν ἄλλος τὰς βρῆναι ζωντιῖδα ἤναγ-
κάσθῃ δὲ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς μεγά-
λης δουκίσσης, τῶν λογάδων ἐμπόρων καὶ ἄλλων τῆς
Τοσκανικῆς προσβείας μελῶν, συγκειμένῃς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν
εὐγενῶν, τοῦ καρδινάλιου Ζονδάδον, τῶν μαρκεσιῶν Πούκη,
Τορριγιάνη, κ λ π. οἱς ἐνεπιστεύθη νὰ ὑπάγῃ νὰ περὶ-
μείνῃ εἰς Παρίσιον τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ αὐτοκράτορος,

κωλυομένου ἐν Γερμανίᾳ, ἕνεκα τῶν νικῶν τοῦ Ἐκμύλ (Eckmühl), τῆς Ἑσσλίνγκης (Essling) καὶ τοῦ Βαγράμου (Wagram). Πολλοὶ παρῆλθον μῆνες εἰς ὀπλωματικάς ἐν τῇ αὐτῇ ὑπόδοχάς, καὶ οὗς ὁ Ἐϋνάροσος παρεμυθεῖτο μετὰ τοῦ βαρῶνος Θειάροου, καταγινόμενος εἰς τὴν σκυοδὴν τῆς χυμείας, δι' ἧς οὐκ ἔπαυεν λεληθότως μέχρι τῆς ἀΐξεως τοῦ αὐτοκράτορος, τῇ 24 ὀκτωβρίου 1809.

Κατὰ δὲ τοὺς τρεῖς μῆνας ἐν οἷς διήρκεσαν αἱ ἐρωταὶ τῆς ἐπανόσου καὶ τῶν γάμων τοῦ Ναπολέοντος, ὁ Ἐϋνάροσος οὐκ ὀλιγόηκε παντελῶς τὰ Τσκανικὰ συμφέροντα καὶ ἐπέτυχεν εἰς τὰς ἐξαιτήσεις, αἷς ἐπετροπή νὰ ἐπιβέξη. Ἡ δὲ πρόθεσίς του νὰ ἀποσυρῇ εἰς τὴν πατρίδα του, μόλις ἐπραγματοποιήθῃ τῷ 1810. Κατὰ δὲ τὸν ὀκτώθειον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐυμνεύθη τὴν Κ^{ην} Ἀιγὴν Λυλλέν ἐκ τοῦ Παλαιοκάστρου (Chateau-vieux). Ἐξαιρουμένης δὲ τῆς ἐν Παρισίοις διατριβῆς του καὶ ἐνός πλοῦ οὐκ ἐποίησατο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἵνα ἐκκαθάρίσῃ τοὺς λογαριασμούς των, τὸ λοιπὸν ὁ Ἐϋνάροσος ἐζήσεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς εἰκογενείας του ἐν Γενεύῃ καὶ Βωλιε (Beaulieu), πλησίον τῆς Ῥόλλης, μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ πατρὸς του. Κατὰ δὲ τὸ 1814 ἡ βασιλισσα τῆς Εὐρωπῆς, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐν Παρισίοις συνιήσοι-σμένων συμμάχων ἡγεμόνων τὰ δικαιώματά της πρὸς τὰ τῆς Πάρμας καὶ Πλαϊζάνης (Plaisance) δουκάτα, μετεπεμψάτο αὐτὸν, ἐξαιτησαμένη τὴν ὑποουσίαν του.

Ὅτε ὁ ἡ Γενεύῃ ἀνεκτίσατο τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ὁ Ἐϋνάροσος ἀνεδέχθη νὰ σχηματίσῃ καὶ ὀργανίσῃ τὸ

ἰππικὸν τῆς Γενευαίας ἐννοῦλακῆς, ἀναγκαϊότατον κατασταθὲν διὰ τὴν ἐπιϋύλαξιν τῶν συνόρων, καθότι οἱ Γάλλοι κατεῖχον τὸ Βερσουά (Versoix) καὶ τὴν ἀειστερανόχθην τοῦ Ἄλβου. Διαρκεύσης δὲ τῆς στρατείας αὐτῆς, ὁ Εὐνάρδος κατεγίνετο νυχθήμερον καὶ μὲ κίνδυνον αὐτῆς τῆς ζωῆς του, ἀντ' ὧν ἐδιορίσθη ἀντισυγματάρχης· ὧν δὲ μέλος τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου προσελήθη, πρὸς δὲ, ὡς γραμματεὺς τῆς Γενευαίας ἀντιπροσωπίας, συγκειμένης ἐκ τῶν Καὶ Ὑβερνουά καὶ Πικτέτ δὲ Ῥοσχεμόν, οἵτινες μετέβησαν εἰς Βιέννην τῷ 1814, ἵνα ζητήσωσι τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Γενευαίας ἐθνικότητος καὶ τὴν ἐνωσιν τῆς Γενεύης μὲ τὴν Ἑλβετίαν.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πικτέτ δὲ Ῥοσχεμόν Φεῖός των, διεχειρίζετο, ὡς ἄνθρωπος πολιτικώτατος ἐπιθεξιάς τὰ τῆς πατρίδος του συμφέροντα. ὁ Εὐνάρδος μετὰ τῆς συζύγου του, ἕνεκα τῆς ἐρασμιότητός των καὶ τῆς ἀπλότητος τοῦ χαρακτῆρός των, ἐκτήσαντο τὴν εὐνοίαν τῶν ἐν τῇ Βιέννῃ συναθροισθέντων ἡγεμόνων, οἵτινες παρὰ τὴν αὐλικὴν ἐτίμοταξιν εἰσῆξαν αὐτοὺς εἰς τὰς στενωπάτας τῶν ἡγεμόνων συναναστροφάς, ἐνθα καὶ αὐτοὶ οἱ πληρεξούσιοι δὲν πρὸςσεκαλοῦντο. Βραδύτερον δὲ ἡ εὐνοία αὕτη ἐχορησίμειυσε πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐπεμβάσεώς του ὑπερ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποδοθείσης τῆς Τσρκίνης τῇ Λεοπολδίνῃ δυναστείᾳ διὰ τῶν τοῦ 1815 συνθηκῶν, ὁ μέγας δούξ Φερδινάνδος προσεκάλεσε τῷ 1816 τὸν Εὐνάρδον, ἵα ἐπανορθώσῃ τὸ ἀξιοχρεῶν τοῦ κράτους καὶ ἐλαττώσῃ τὸν

χρηματικὸν τόκον, ἀναθάνατα εἰς 18 — 20 $\frac{0}{10}$. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ὁ Εὐνάφοδς ἐνήργησε δάνειον πρὸς 6 $\frac{0}{10}$, ἐξηγόρασε διὰ λογαριασμὸν τοῦ κράτους μέρος τῶν πιστώσεων καὶ ἐτύσθητε ταμεῖον προέξοδλήσεως, δι' οὗ ἐν Βραγχῇ ὑπετίμησε τὸν τόκον εἰς 6 $\frac{0}{10}$. Ἐπετοράπη δὲ τὸ ὀψέτερον ὑπὸ τοῦ μεγάλου δούκῃς τὰ τῆς ἐν τῷ Ἀάχην (Aix-la-Chapelle) συνοίου παρὰ τοῖς συμμάχοις ἡγεμοσιν, εἶδα ἐπιθανεῖς συνέτυχεν ἀνόητος, οὗς εἶχεν ἤδη γνωρίσει ἐν τῇ τῆς Βιέννης. Ἰστέον δὲ ὅτι δὲν ἤθελε ἀρχῇ τὰς διαδόχους ταύτας ἀποστολάς, εἰ μὴ ἦσαν προῖκα· οὐχ ἥττον ὅμως ὅτι ἠρόνθη νὰ καλύσῃ τὸν μέγαν δόκα νὰ τον ἀνταμεΐῃ διὰ τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην, ἀποδεικνύων αὐτὸν ἱππότην τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, εὐγενῆ φλογεντίνον καὶ αὐλικὸν σύμβουλον.

Ἐπιστρέψας δ' ἐν Γενεύῃ ἀκοδόμησάτο (1817-1820) κομψὴν οἰκίαν, ἣν αὐτὸς μετὰ τῆς συζύγου του ἡρακτητόνησεν, ὅτε οἱ Γενευαῖοι χαλεπῶς τῇ τῶν Γάλλων Σέροντες κατοχῇ, εἶχον παραμελήσει πᾶσαν οἰκοδόμησιν καὶ πάντα καλλωπισμὸν τῆς πόλεως, διαρκούσης τῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ δὲ τῶν τεχνῶν προϊστάμενοι καὶ οἱ ἐργοτάξιοι ἦσαν σπάνιοι, ὅτε ἐδόξεν αὐτῷ καὶ τῇ συζύγῳ, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Γενευαίας κυβερνήσεως, νὰ καθαρίσωσιν, ὑγιαιοποιήσωσι καὶ διακοσμήσωσι τὴν βδελυρὰν ἐκείνην ὀρεσθήκη. ἐνθα τὰ νῦν κεῖται τὸ μέγαρόν του.

Ἐνῷ δὲ ὁ Εὐνάφοδς μετὰ τῆς συζύγου του ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν κατοικίᾳ ὑπεόχετο, διὰ τὸ εὐρὺ τῶν σχέσεών των, τὴν πόλιν ἄπασαν, ἐξεροάγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

Ἡ δ' ἐν Γενεύῃ διαμενὴ τῶν τῆς Βλαχίας καὶ Μολ-

δαυίας πριγγίπων ἐξαστρακισμένων, διότι συνήργησαν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των, καὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του ἐνέπιψαν καὶ διήγειραν αὐτὰ, εἶπεο τινι καὶ ἄλλῳ, μέγα συμπαθείας αἰσθημα. Πρὸς δὲ ἡ Ἀΐξις τοῦ Καποδιστρίου, ὃν εἶχε γνωρίσει ἐν ταῖς τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Ἀαχεν (Aix-la-Chapelle) συνόδου, προσεπαύξην ἐτι τὸ Σιλενθώπον Τρόιμά του Ἀσιερώτη δ' ὅλας μετὰ ζήλου εἰς ἀνακούσισιν τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων.

Εὐθύς δὲ ἀπὸ τοῦ 1824 ἡ ἐκτεταμένη ἀλληλεγγυα-
σία του μετὰ τῶν λογάδων τῆς ἐπαιστασέως καὶ
τῶν ἀπανταχῶ Σιλελλήνων. κατέστησαν αὐτοὶ τὸ
κέντρον ὅλων τῶν διακεικασεων, αἰτήσεις ἐνεδείκνυσαν τῇ
Εὐρώπῃ τὰς δυστυχίας τῆς κακοδαίμονος ταύτης χώ-
ρας.

Ἐν Γενεύῃ δ' ἐγένετο ὁ πρωταίτιος τῶν πρώτων Σιλελ-
ληνικῶν ἐταιριῶν, εἰς ἃς αἰῶνες ἔξοχοι, ὡς Δουμόντος,
Σισμειδῆς, Βελλότης καὶ ἄλλοι, πρὸ πάντων δὲ ὁ Κ.
Φαῦρος Βερτράνδης πρόεδρος τῆς ἐταιρίας καθ' ὅλην τὴν
διαρκείαν τῆς, τῇ προτροπῇ καὶ ἐμψυχώσει αὐτοῦ εἰσγά-
σθησαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ τῆς ἀνέξαστης πολέμου.
Θεωροῦντες ἑαυτοὺς εὐδαίμονας Ἀσιερόνιτες τὴν ὑπερ-
τῆς Ἑλλάδος Ἀσισιώσιν των εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ
εὐζυίαν του, προκειμένου εἴτε περὶ αὐξήσεως πόνων,
εἴτε περὶ καλῆς διαχειρίσεως.

Περὶ δὲ τὸ 1825, μεταβὰς εἰς Παρισίους, ἐτέλεσε
δάειον συμφορώτατον τῇ Ἑλλάδι. οὗτος τὴν διαχεί-
ρισιν ἐνεπιστεύθη τῇ ἐν Παρισίοις Σιλελληνικῇ ἐταιρίᾳ,

ἦς, μετὰ τῶν δουκῶν Δεβρόγλη (De Broglie), Δελα-
ροσχεΰουκαυτ-Λιανκούρ (de la Rochefoucault-Lian-
court), Δεσχοαζέλου (de Choiseul), Δεδαλδέργου
(de Dalberg), Δαρκούρτου (d'Harcourt), ΔεΨιτογιάμες
(de Fitz-James), καὶ τῶν κομήτων, Δελαδρόρου (de
La Borde), Δισανταυλέρου (de Saint-Aulaire), Σεβα-
στιανίη (Sébastien), Καζιμίρου Περιέ (Casimir Périer),
Σατοξοαίόου, Βιλλεμαίου (Villemain), Βενιαμὶν Δελεσ-
σέρτου (Benjamin Delessert), ΛαΨίτου (Laffitte), Δε-
λαμέτου (de Lameth) καὶ Κουζίνου (Cousin), μέλος ἦτο.
Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι ἐλκυόμενοι ἀπὸ ὀφέλαφ
κέρους, ἠναντιώθησαν εἰς τὸ σχέδιόν του καὶ τὸ ἐματαιώ-
σαν, συμφωνήσαντες τὸ ὀάνειον ἐν Λοιόνη· ὥς δὲ ἐσο-
θεῖτο, τὸ ὀάνειον κατεσπαταλίσθη. Ἄλλ' ὅμως οὐκ ἀπε-
βαρύνθη διὰ τοῦτο.

Μέλος δὲ ὅλων τῶν Σιλελληνικῶν τῆς Εὐρώπης ἔταε-
ριαν κατέστη ὁ πυρὴν τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου κινήματος,
ὅπερ συνέβάλετο εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.
Ἰκανὸς νὰ ἀναζωπυρῇ τὸν ζῆλον εὐλαβούμενος τὴν
τῶν ἄλλων Σιλοτιμίας, γινώσκων ἐν τούτοις, ὅτε ἔδει,
νὰ ἐπιπλήττῃ ἀποτόμας συνάχοντας ἥττον ἐμπεί-
ρους ἢ Ὀξοδόεις, συγχωρούμενος δὲ διὰ τῶν ἐπιτυ-
χιῶν του, ἀπερείχθη ἐπὶ μακρῶ ἐπιτήδεις, ἐμΨων
καὶ καυτερίκως, εἶπερ τις καὶ ἄλλος.

Τὰ μάλιστα δὲ ἀνησύχει, μὴ τὰ ἐξόδια καὶ τὸ χρη-
ματικόν, ἅτινα ἐξ Ἀγκῶνης (Ancône) ἀπέστειλε τοῖς
ἐκλήμοις τῆς Ἑλλάδος λαοῖς, οὐκ ἦσαν θάλασσι εἰς τὸν
προορισμένον. Ἄλλα ὀάκτυλος Θεοῦ ἐνυπήρχε, καὶ

μήτε οἱ πειραταὶ, μήτε ἡ κακοβουλία τῆς Αὐστροίας
ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀΐξιν των.

Μεταβὰς δ' αὐτὸς εἰς Ἀγκώνην, ἵνα ἐπιταχύνη τὴν
ἀποστολὴν τῶν ζωοτροσιῶν. αἵτινες ἦσαν προσδιωρι-
σμέναι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ Μεσολογγίου
Θουρᾶς, ἔμαθεν ἐκεῖ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, ἥτις
τοῦ ἀσχέρεσε τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ σώσῃ τὸ μέρος τοῦτο·
οὐχ ἥττοι ὅμως οἰκῶντε τόσον καλῶς ταῦτα, ὥστε
ἐχρησίμευσαν νὰ προσυλλάξωσι τῆς πείνης τὸν στομάχον
τοῦ Κολέττη, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε περιπέσει
εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν.

Ἐν δὲ τῷ 1826 ἐποιήσατο συνεργία τῶν Σιλελλι-
νικῶν ἐταιριῶν ἀρχὴν μετοχῶν ἐδομαίων εἰς μέχοι
πέντε σελδίων, δι' ἧς συνηθροίσθησαν ἐξ ὅλης τῆς Εὐ-
ρώπης πόροι σημαντικοί· καθόσον μάλιστα διὰ τὸ
εὐτελὲς συνεισέτερον ἐπίσης πτωχοὶ καὶ πλούσιοι.

Τὸ δὲ ἐπιὸν ἔτος μετέβη εἰς Λονδῖνον, ὑποδεχθεὶς
εὐνοικῶς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας· ἀν δὲ ἡ πρὸς-
κλησίς του εἰς ἐθνικὴν καταγοράσῃν δὲν ὑπῆρξε
τόσον γόνιμος, ὅσον εἰς τὴν λειπὴν Εὐρώπην, οὐχ ἥττον
ὅμως αἱ πληροσοφαί, ἅς τῷ Ἀγγλικῷ ἀνακτοβουλίῳ
ἔδωκε, τὰ μέγιστα συνέβαλοντο νὰ ἐπιταχύνωσι τὰς
μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων ὑπὲρ τῆς Ἑλ-
λάδος συνθήκας.

Εἶναι δὲ κατάδηλον ὅτι ποῖός τις εἰδυσιασμός τὸν
ὁποῖον ἡ Σιλελλιανθρωπία του διέσωζε ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἡ
ἰδιαιτέρα ῥοπή, ἣν εἶχε πρὸς τὰς κυδερνήσεις, συνέβαλοντο
τὰ μέγιστα εἰς ὃ, τι τὰ τῆς Εὐρώπης ἀνακτοβουλία προέ-
βεντο, νὰ καταπαύσῃσι ὀφλομένης τὰς δυστυχίας τῶν Ἑλ-

λήνων. Διο ὁ Κ. Λέων Δεμαλλεβίλ (Léon de Malleville), ἐν γλαυρωῶ τινι λόγῳ περὶ τῶν καταδιώξεων τῶν χριστιανῶν ἐν Συρίᾳ τῷ 1846, ἀνέφερε τοῖςδε τοῖς ῥήμασιν εἰς τὴν Βουλὴν, τὴν γενναίαν ταύτην πυᾶζιν ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου·

« Δικαίως ἐλέγχῃ ὅτι οὐκ εἶναι αἱ κυβερνήσεις τῆς
« Εὐρώπης αἵτινες ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἡ ὀη-
« μοσία γνάμη· εἰς ἀπλοῦς τῆς Γενεύης πολίτης, ὁ Κ.
« Εὐνάυδος, ὅστις προσεκαλέσατο τὴν Εὐρώπην ἅπασαν
« πρὸς βοήθειάν τῆς· εἰς τὴν ὧν ὁ τοῦ σεβασμίου
« ἐκείνου ἀνδρὸς πάντες ὑπήκουσαν, καὶ εἰς τὴν στα-
« θεῖαν ταύτην πυᾶζιν χρεωστεῖται ἡ ἀνέγερσις τοῦ
« δημοκρατικῆς αἰσθητικῆς διὰ τὸν ἑρὸν ἐκείνον πόλε-
« μον· ἀμα ὁ ἡ ἐσπερία Εὐρώπη ἐβουλήθη, ἡ Ἑλλὰς
« ἡλευθερώθη. »

Αἰεθεῖς δὲ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελύσεως ἀντιπρόσω-
πος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος παρ' ἁπάσαις ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς αὐλαῖς, τὰ μὲν χρεὴ ἀνε-
όχευθη, οὐκ ἔβλεπε δ' οὐδέποτε νὰ Σέη τὴν ἐπὶ κλησιν
καὶ τὰς τιμὰς. Μέλλων δὲ διὰ τὴν υἰεῖαν τῆς συζύ-
γου τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς Πυρηναιᾶ, συνέστητε Καρόλῳ
τῷ δεκάτῳ τὸν πρίγγιπα Μιχαὴλ Σουτσον, ἀρχαῖον
ὁσποδάρην τῆς Μολδαβίας, ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλ-
λαδὸς παρὰ τῇ Γαλλικῇ αὐλῇ με ὅλας τὰς προσπα-
γεύσεις ἃς αὐτὸς οὐδέποτε ἔβλεπε νὰ Σέη.

Ἡ ἀποδείξις δὲ τοῦ κόμητος Καποδιστρίου κυβερνή-
του τῆς Ἑλλάδος ἐπικύρησε τὰς ὑπερ' αὐτῆς προσπα-
θείας του. Δύναται δὲ τις νὰ ἰδῇ ἐν τῇ τετρατόμῳ
ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Καποδιστρίου ἐπιστολὰς τινὰς, τὰς

ὁποίας ἀπέστελλε τῷ Ἐυνάδῳ, βέβαιος πάντοτε ὅτι αἱ αἰτήσεις του δεν ἤθελον ἀπορρίψῃ ὡς αἰς τῷ ἐξέετε τὰ δεινὰ τῶν δυστυχῶν συμπατριωτῶν του. Ὁμοῦρον μάλιστα ἐκείνῳ, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς αἰεγερσιν καὶ σύστασιν γυμνασίων, σχολείων, γεωργικῶν καταστημάτων κ. λ. π. ἅτινα εἰς τὴν εὐήμερίαν τῆς χώρας συνεβάλλοντο.

Πᾶν δὲ πρόσκομμα ὑπερηνίκα, προκειμένου περὶ ἀνακουσίσεως τοῦ δυστυχοῦς Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὲρ οὗ ἀζιόρωσε τὴν ζωὴν του. Ὅτε δὲ τῷ 1829 ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκετο ἄνευ πόρων, ἡ δὲ ληστεία καὶ ἀναρχία, ἥτις ἐκείνῃ πάντοτε ἔπεται, ἠπείλουν διετὴ καρπὸν πολυμόχθων κόπων, ὁ Κυβερνήτης, ἀμχανῶν πῶς ν' ἀποδώσῃ τὸν μισθὸν τοῖς στρατιώταις ἐπαπειλοῦσιν ὅτι ἐπαναστήσονται. ἐζητήσατο τῇ Γαλλίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ δάνειον εἰς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου. παρακαλέσας τὸν Ἐυνάδον νὰ ἐπιδείξῃ εἰς Παρισίους τὰς αἰτιολογίας τῆς αἰτήσεώς του.

Καὶ Κάρολος μὲν ὁ δέκατος τὸ ἐδέχθη ἀσμένως· τὸ δὲ ὑπουργεῖον ὁλοκληρὸν ἐβέβαιε ὡς ἀρίστην πολιτικὴν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἐξαιρουμένου τοῦ πρίγγιπας Πολινιάκου (Polignac), ὅστις ἰσχυρογνώμισε νὰ τὸ ἀρνήσῃ. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Κόμης ΠοτζοδιΒόργος (Pozzo di Borgo), πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας, διατάχθη νὰ μὴ παραδώσῃ τὸ ἀργυρίον πρὶν ἢ ἡ Γαλλία καταθέσῃ τὸ ἰδικόν της. Μὴ δυνάμεν οὖν ὁ Ἐυνάδος νὰ ὑπερικήσῃ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Πολινιάκου, ἐπρότενε ἰὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν Γαλλίαν ἐπὶ τῷ ὄρω, ὅτι ἡ Ῥωσσία ἤθελεν ἀποστείλει τὸ μέρος της. « Δὲν εἶδε ἡ Γαλλία,

ἀπεκοίβῃ ὁ πρέσβυς, δὲν δύναμαι νὰ πιάξω παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεώς μου. » — « Λοιπὸν, ἀπῆντησεν ὁ Ἐυνάροδος, φέλω πράξει μόνος ὁ, τι μήτε ὑμεῖς μήτε ὁ Πολυνιάκος δύνασθε. » Καὶ ἀπέστειλεν ὅλον τὸ ζήτηθεν ποσὸν, ὅπερ ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα τοῦ μεγίστου κινδύνου.

Καὶ δι' ἄλλων δὲ θυσιῶν οὐχ ἦττον ἐπαυσελῶν ἐν διαζύροις περιστάσεων, ὁ μακαρίτης περιέσωσε τὴν Ἑλλάδα εἰς στιγμὰς μεγάλων κρίσεων. Ἀλλ' ἠτέλαμεν παρὰ τὸ θέον ἐκταθῇ καταλέγοντες πάντα ταῦτα ἐν ταῦτά.

Οὐδεὶς δ' ἐνήργησε πλέον αὐτοῦ πρὸς λύσιν τῶν διαπραγματεύσεων ἀπ' ὧν βασιλεὺς τῇ Ἑλλάδι ἐπυροδοκάτο, ἐξ' ᾧ καὶ μετὰ τοῦ πριγκίπου Λεοπόλδου, τὰ νῦν βασιλέως τοῦ Βελγίου, συνεχῶς συνετεύχθη. Ἀπ' οὗ δὲ ἐλέγχονται διπλωματικαὶ μηχανορραφίαι ἡγάγκασαν τὸν ἡγεμόνα τοῦτον νὰ μὴ δεχθῇ τὸ στέμμα, ὁ κόμης Καποδίστριας ἐγκατελείβῃ ἀνυπεράσπιστος εἰς τὸ μῖσος τῶν Σιλοδέξων καὶ τὸ ὑποχείριον τῶν στάσεων, γενόμενος τὸ θυμὰ μαρτυρικοῦ θανάτου, ὅστις καίπερ θαθεῖαν αὐτῷ περιεποιήσατο θλίψιν, οὐχ ἦττον ὅμως δὲν ἠλάττωσε τὴν ἀνέξάντλητον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀφοσίωσίν του.

Ἡ δ' ἐκλογὴ τοῦ νέου τῆς βασιλείας ἡγεμόνος ἐξ οὗ ἐπεριμένετο ἡ ἀσύλωσις ὅλων τῶν πληγῶν τῆς Ἑλλάδος, προσαπεδείξατο τρανώτατα τὴν καυτερίαν του· διότι ἡ μὲν βασιλικὴ ἀντιβασιλεία ἐψύχραινε τοὺς Ἕλληνας, οἱ δὲ μετὰ τοσούτου μόχθου ἐπιτευχθέντες πρὸς τῶν μεγάλων δυνάμεων κατῃσώθησαν καὶ δὲν ἐχρη-

σίμευσαν, εἰ μὴ νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν πομπὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν τοῦ προσέδρου τῆς ἀντιβασιλείας· μόλις δὲ βραδύτερον ἡ Ψωνὴ τοῦ εἰσηκούσθη εἰς Μοναχον' ὑπερσχυσάντων δὲ τῶν ἐξαιτησεῶν του, νέα ἤρξατο ἐποχὴ τῇ Ἑλλάδι. Ἐκτοτε δὲ ὁ ζήλος του, καίπερ ἦττον ἐμμανέστερος, οὐδόλως ἐμετριάσθη.

Μεταξὺ δὲ ἄλλων ἐγκαθιδούσεων ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει αὐτῷ τὴν πρὸς ἐμψύχωσιν τοῦ ἐμπορίου ὑπ' αὐτοῦ συστήσεισαν τράπεζαν, ἥτις τὰ μέγιστα ὠφέλησε τοὺς μικροεμπόρους, καὶ συνεβάλετο εἰς τὴν καθιδούσιν τῆς ἐθνικῆς ἐν Ἀθήναις τραπεζίης.

Αἱ δ' ἐμπειροὶ καὶ εἰλικρινεῖς συμβουλαὶ τοῦ δυστυχῶς δὲν ἐτηρήθησαν πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος, ὅστις τὰς ἐξήτει. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ ἢ τε ἀλληλογραφία του καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τινων δημορχιῶν, εἶναι πολύτιμα τεκμήρια τῶν ὠφελειῶν αἷς ἠνεγκεν ἡδὴ αὐτῷ, πρὸς δὲ τῶν ὅσων ἠρέλυσεν νὰ παράσχη ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων¹. Αἱ δὲ Θῆβαι εἶχον ἡδὴ ἀποΐασίσει νὰ ὀνομάσωσι πλατεῖάν τινα μὲ τὸ ὄνομά του, ἐψηφίσαντο δὲ νὰ τῷ στήσωσι καὶ ἀνδριάντα. Ἀλλὰ μετροπολιτικῶν εὐδέποτε ἠρέλυσεν νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰς διαδηλώσεις ταύτας τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης. Παραιτούμενος δὲ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπως δρεψῇται τὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης των, δὲν ἠθέλησεν οὐδόλως νὰ συγκατανεύσῃ. Ἀλλ' αἰείποτε οὕτως ἀνευ εὐθεμίας ἐπιδιώξεως καὶ φιλοδοξίας ἐτιμήθη ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων,

¹ Μεταξὺ ἄλλων, Συνέλευσις τῆς 15 Ἰουνίου 1846.

οἵτινες ἐχορήγησαν αὐτῷ τὰ παράσημα τῶν ταγμα-
τῶν των.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἐποχῇ δυνάμεθα χωρὶς ὑπερβολῇ
νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ εἰλικρινὴς καὶ γενναία ἀσώσις του
ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κατέστησε τὸ ὄνομά του σεβάσμιον
καὶ δημοχαρὲς πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπελάμπρυνεν
οὐχ ἥττον τὴν Γενεύην. Ἐν Φλωρεντίᾳ, Ῥώμῃ, μάλιστα
δὲ ἐν Παρισίοις, ἔνθα συχνὰς ἐποιήσατο τὰς διατριβάς,
ἡ οἰκία του ἦν ἀνεωγμένη τοῖς ἐκλεκτοῖς τῆς κοινῆς
οἱ δ' ἐν τέλει ἤσαν νὰ συναντῶνται ἐν ταύτῃ,
οὐδέτεροι τῶν παθῶν καὶ τῶν πολιτικῶν καιρῶν. Ὁ δὲ
βασιλεὺς Λουδοβίκος φίλιππος, ὅστις ἐνῶ ἐτι ἦτο δούξ
Ὁρλεάνδης, εἶχεν ἐνβαρρύνει τὸν Σιλελληνικὸν ζήλόν του,
συχνάκις ἐζήτει τὴν συμβουλὴν του, προκειμένου περὶ
Ἑλληνικῶν συμφερόντων· πάνυ δ' οἰκείας αὐτῷ διακεί-
μενος, εὐηρεστεῖτο νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς
πολιτικῆς του καὶ τῆς κυβερνήσεώς του.

Ἐν Γενεύῃ τέλος ἀνευρίσκομεν τὸν Εὐνάργον ἐπιμελῶς
καταγινόμενον εἰς ὑποστήριξιν βιωτικῶν καταστημάτων
καὶ παρορμησιν τῶν γραμμάτων, τεχνῶν καὶ ἐπιστη-
μῶν, διὰ γενναίων συνεισφορῶν, ἵσάκις οἱ φίλοι του
προσεκαλοῦντο τὴν εὐμένειάν του. Ἐγένετο εἰς τῶν ἰδου-
τῶν τῆς εταιρίας τῶν Σιλιαναγνωστῶν, μέλος αἰσά-
τως τῆς εταιρίας τῶν τεχνῶν, τῆς δημοσίας ἀφελείας,
τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς. Οὐ μόνον δὲ ἐπρεβύ-
μειτο νὰ συντρέχῃ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν ἐπιθάνειαν καὶ ἀνάπτυξιν
τῶν ἐννοικούντων ταύτῃ. Μὴ ὦν δὲ ῥήτωρ, ἐγίνωσκε νὰ
ὑποστηρίξῃ τὰς γνώμας του, περικυπτούσας πάντεσ

ἐξ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ, καὶ μετρούχρονος ἐπιθυμίας τῆς Σιλελευθερίας καὶ ἐμπειροῦ χρονήσεως, ἣν οὕτως μὲν ἐκέκτητο, ἀνέπτυξε δὲ ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι καὶ τῇ μακρᾷ τῶν ἀνθρώπων πείρᾳ του.

Εἰς δὲ τοὺς κλύδωνας τῶν δημοκρατικῶν πολιτειῶν τῆς Ἑλβετίας, ἐθαίη πάντοτε δραστήριος καὶ κατωσιωμένος τοῖς συμμέρουσι τῆς πατρίδος του· καὶ ἡ μεσητεία του παρὰ τοῖς δυνατοῖς τῆς Ἑλβετικῆς συμμαχίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἀπίθη εἰκότως τῇ μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν κατὰ τὸ 1836 καὶ 1838 προσελθούσῃ ἐξ ἀμειψιτήσεων διαλλαγῇ. Παραλείπομεν δὲ, ὡς γνωστὸν ἀπάσῃ τῇ Ἑλβετίᾳ, νὰ ἀναζέρωμεν τί τότε διέπραξεν.

Ἄλλ' ὅμως δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ νὰ ὑπεμνήσωμεν ὅτι, ἂν οὐκ ἐπειράθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας διαρρήξιν, ἐξεδήλωσε διαρρήξῃ τοῖς τοῦ Λοδοβίκου φιλίππου ὑπουργοῖς, ὅτι προσθύμως ἔχει ἐν ἀνάγκῃ νὰ θυσιάσῃ πᾶν τι πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἑλβετικοῦ ἐδάους, εἰάν οἱ ἐχθροὶ εἰσέβαλοι, καὶ ὅτι εἶχεν ἤδη προσφέρει εὐθύς ἐκ πρώτου 50,000 ὁρ. πρὸς ἀνακούσισιν τῶν τραυματιῶν, εἰάν ὁ πόλεμος ἐξεσπύγνυτο. Παρομοίαν δὲ προσφοράν ἐποιήσατο ἐν ὁμοίᾳ περιστάσει εὐρισκόμενος ἐν Ῥώμῃ.

Ἄμα δὲ οἱ Κοῦντες ἐπανέστησαν τῷ 1841, ἐστειλαν αὐτῷ ἐπὶ κλησιν, ἣν διέδωκε μὲν παρευῆς πρὸς τοὺς ἐν Παρισίοις τῆς Ἑλληνικῆς ἐταιρίας συναδελφούς του· ἀλλ' ἡ ταχεῖα ὁρὰ τῶν συμβάντων δὲν ἐπέτρεψε Σιλελληνικὴν ἐπέμδασιν. Ὅμως ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεχείρισε τῷ ἔργῳ, μὴ δοδούμενος νέους κόπους

καὶ νέους περισπαυμούς, καὶ ὁ ζήλος ὃν ἐπεδείξατο πρὸς τούτοις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὑπελήθθησαν εἰκότως πάνυ ἐπ' αἷμα τῆς Σύσσεως αὐτοῦ. Διὸ ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος ἐπήνεσε τὰ μάλιστα θεόντως τὴν γενναίαν ταύτην ἐπιχείρησιν.

Βραδύτερον δέ, κατὰ το 1847, ὅτε το Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον οὐ λίαν εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν διακείμεον, ἐνόμισεν ὅτι κατέστησεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐσχάτην, προὔθαιη καὶ ἐτι συλλάβων τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς ἐβελικακίας ταύτης, ἀποτίσας ὑπὲρ αὐτῆς 500,000 ἑξ., ἀπερ το ὑπουργεῖον τοῦ λόρδου Παλμερστοῦτος ἀπῆτει.

Τούτεῦθεν ὁ Εὐνάβος ἤγησατο τὸν ὁμόσιον αὐτοῦ βίον οἰοεὶ περατατέντα, ἀλλ' ἐξεῦρε νέαν τροχὴν τῇ διανοητικῇ αὐτοῦ ζωῇ.

Γεννήθεις εἰς αἰῶνα ἀπιστίας, ὁρμήσας πρῶϊμα ἐπὶ τὰς πολιτικὰς μετακοσμήσεις, ἀντιπαλαίαν πρὸς τὴν κακοδαιμονίαν, ἣν ὡς ἐκ μαγείας διεδέχθη ἐντελὴς εὐδαιμονία, δὲν ἤσκησεν νὰ ἐπασχοληθῇ εἰς σπουδαῖα θεησκευτικὰ ζητήματα ἐκκηνηθέντα εἰς τὴν ἐνεργηθεῖσαν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἐκατονταετηρίδος ἐξεγείσιν. Εἰς τὴν πίστει τοῦ, ἀγαπᾶν τῆς ἀληθείας το ὧς ὑπεδέχετο αὐτὸ ὅθεν καὶ τῷ παρρησιάζετο καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ καθύρουνεν ἵνα παρῇ μαρτυρίαν οὕτως ἐσέχθη. Εὐχαρίστως ὁ ἐδράττετο πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς πρὸς θεόν

ἀγάπης. Μὲ οὐκ ὀλιγωτέραν δὲ τέρεΐν ἐπεμαρτύρει
τοῦτο, βοηθῶν ἀνευ διακοίσεως βοησκείας ἢ αἰδέσεως πᾶν
ἔργον ἀπαυγάζον ἐκ τῆς πρὸς Θεὸν καὶ τοῦ πλησίον
ἀγάπης. Ἡ δ' ἀνεξάντλητος αὐτοῦ θαύματα διὰ τὸ
εὐαγγελικὸν ἔργον ὅς' ὅλας τὰς μερᾶς καὶ ἐκθά-
σεις τῆς ἐγκωμιάσῃ ἤδη ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἐφημερίδων.

« Αἱ ἀγαθουργίαι τοῦ ἦσαν τὸσον πασίγνωστοι,
« ὥστε ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης, ἵνα μὴ εἰπα-
« μεν τοῦ κόσμου, παρηγίνοντο αὐτῷ αἰτήσεις, αἰτήσεις
« σπανίως ἔμενον ἀνευ ἀπαντήσεως.... Οὐδέποτε οἷδε
« τις εὐτε γνωρίσει, μόνος ὁ βέος ἐπίσταται ὅ, τι
« ἐξῆλθεν ἀπὸ τεσσαράκοντα ἡδὴ ἐνιαυτῶν ἐκ τοῦ ἀνεξ-
« αντλήτου αὐτοῦ βαλαντίου διὰ συνεισφορὰς δῶρα
« καὶ μετοχὰς παντὸς εἶδους. Ὅσοι δὲ τὸν ἐγνώρισαν
« ἐκ τοῦ συνεγγυς γινώσκουσι πόσον ἢ περὶ βέον εὐτέ-
« ρεια ἦτις τὸν εἰέπει ἐμεγάλυνε τὰ δῶρά του.
« Ἐκοσμεῖτο μὲ ἀπλοτῆτα ἥθους, γαληνότητα ψυχῆς,
« Σιλανθωπίαν προσδυμον καὶ ἀληθῆ Σιλοπτωχίαν,
« δι' ὧν ἐκέκτητο τὴν εὐνοίαν ἀπάντων. Εἰκότως δὲ
« δύναται τις νὰ ἐξαρμόσῃ αὐτῷ ἀληθέστατα τὸ, οὐκ
« ἐγίνωσκεν ἢ δέξια αὐτοῦ τί ἐποίει ἢ ἀριστερά. »
(Ἐλπίς τῆς 13 Φεβρ. 1863).

« Οὐδέποτε ἐπὶ ματαίῳ ἐζήτησαν τὴν συνδρομὴν τοῦ
« δι' ἔργον χριστιανικὸν καὶ Σιλοπτωχικόν, ἢν ὑπέρομα-
« χος ὑπερασπιστὴς ὅλων, πλείστα δὲ αὐτῶν περιέσωσε
« καὶ ἀνύψωσε διὰ γενναίων συνεισφορῶν ἐν κρίσεσιν
« στιγμαῖς, καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ οὐδενὸς ἀλιγώ-
« ρησεν....

« Τὰ κληροδοτήματά του, τὸ ἐπαναλέγμεν, ὅεν
« ἦσαν, ὡς τὸ βλέπομεν συχνάκις, πρώτη διαδήλωσις
« τῆς εὐμενείας του, ἀλλ' ἡ συνέχεια καὶ συμπλήρωσις
« αὐτῆς. Ἐδάνεισε πολλὰ καὶ ἐπὶ μακρῷ τῇ αἰωνί-
« τητι, ἥτις τὸν ἀντήμει'ε σήμερον πλουσιοπαρόχως.
« Διότι ὁ Κεῖ Ἐυνάφους ἦν πλούσιος οὐ μόνον ἐν ἀγαθοῖς
« τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' ἐκέντητο αὐαύτως τὸν ἀληθῆ
« πλοῦτον, πρὸς ὃν ὁ κοσμος ὅλος μῆρόν· ἦν ὁλη-
« ὅτι πλούσιος ἐν Χριστῷ, γράπα τὸν Σωτῆρα, εἰς
« ὃν ἐπίστευε καὶ εἶχεν εὐρεῖ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ εὐφρ-
« νην τῆς αἰωνίου Ύψους του. » Ἀρχεῖα τοῦ
Χριστιανισμοῦ τῆς 20 Φεβρ. 1863.)

Εἶχε δὲ ἀφοσιωθῇ ὅλος εἰς τὴν πρὸς θεὸν εὐτέθειαν,
ὅθεν ἐβλεπε το προσεγγίζον τέλος τοῦ εὐσταθῆς καὶ
με βεβαίως ἐλπίδας. Συνεχῶς δὲ περὶ τούτου μετὰ
χαρᾶς διελέγετο· περιώδυνος δὲ ἔνεκα τῆς ἡλικίας του,
οὐδέποτε μετελλάξε τὴν ἰλαρότητα καὶ ἀφοσιώσιν του.
Καίπερ δὲ αἱ ἀσθενεῖαι εἶχον ἐπικαλύψει τὴν θαυ-
μασίαν ἐκείνην ἀρχίνουσαν ὅσον ἀφοῦ τὰ ἐγκόσμια, ἡ
θεία ὁμως εὐφρονη, ἥτις ὑπερβαίνει πᾶσαν εὐθυάν, ἐυ-
πῆρχεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ οἱ οὐράνιοι οὐρίζοντες
ἦσαν πάντοτε ὁρατοὶ καὶ ἀκτινοβολοὶ αὐτῷ Ἐπεμαρ-
τύρει δὲ τοῦτο θελητικατὰ τῷ τῷ ὁπῶ εὐχαριστῶν
τὸν θεὸν ἀνθ' ὅταν ἀπήλαυσε, καὶ ἡ διαθήκη του
τραναίωτατα οὐκινῶει τὴν ἀθελή πίστιν του, ἣν μέχρι
τέλους διεκυλάζε. Ταῦτα ὁ ἔγραφε τῇ 6 Σεπτεμ.
1855 εἰς ἐπιόιαθῆκην τιὰ.

« Ὅσω γηράσκω, τοσοῦτον ἀναγνωρίζω ὅτι ὅεν ὁ-
« πάσχει ἀληθῆς εὐφαιμονία ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ

« ἐλπίς περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, εἰ μὴ δι' ὅσους
« πιστεύουσιν ἀληθῶς εἰς τὸν σωτῆρά μας τὸν Ἰησοῦν
« Χριστόν, καὶ δὲν παύομαι λέγων, ὅτι μόνον διὰ
« τῆς χάριτος σωζόμεθα, ἥτις εἶναι δῶρον τοῦ θεοῦ καὶ
« δὲν προέρχεται ἐξ ἡμῶν, οὔτε τῶν ἐν ἡμῖν εἶναι·
« μηδεὶς λοιπὸν ἐγκαυχάσθω περὶ τοῦ ὀλίγου καλοῦ
« ὅπερ διεπράξατο, καθότι οὐδέποτε τοῦτο εἶναι ἀρ-
« κетόν. Αἰέποτε δὲ μετ' ἀληθοῦς μακαριότητος καὶ
« γλυκειάς ἐλπίδος ἀναγινώσκω τοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ
« Ἰωάννῃ τούτους λόγους τοῦ Σωτῆρός μας Ἰησοῦ
« Χριστοῦ· Ἀμὴν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον
« μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
« ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
« ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
« ζωὴν (Εὐαγ. κατὰ Ἰωάνν. κεζ'. ε'. 24). Ὁ γλυκὺς
« οὗτος συλλογισμὸς οὐδέποτε μ' ἐγκαταλείπει τηλι-
« کوῦτον ὄντα· ἐὰν ᾖ ἀσθενῶ, λέγω ἀκατάπαυστα
« καὶ ἐν πάσῃ ἐλπίδι· καίτοι ἀμαρτωλὸς, πάντα
« ἡ Ψυχὴ μου θέλει ἔχει τὴν εὐτυχίαν νὰ ᾔῃ ἐν παρα-
« δείσῳ πλησίον ἐκείνου, ὅστις τοσοῦτον μᾶς ἠγά-
« πησεν, ὥστε ἐπρόσθερε τὴν ζωὴν του διὰ τὴν σωτηρίαν
« μας καὶ ἵνα μᾶς καταβέσῃ αὐτὶς εἰς τὸν κόλπον
« τοῦ Θεοῦ. Τῷ Πατρὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
« ἔστω ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη αἰωνία! Προτρέπω
« ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μου ν' ἀναγινώ-
« σκωσι συνεχῶς ὅλους τοὺς βίους καὶ παραμυθητικούς
« λόγους τοῦ Σωτῆρός μας ἐν τοῖς τέσσαρσιν ἁγίοις
« Εὐαγγελίοις, πρὸ πάντων δὲ ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ.
« Εἴθε ὁ θεὸς εὐδοκεῖ νὰ μ' εὐλογεῖ πάντοτε! »

Εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν ταύτην.

Οὕτως ἐτελεύτησε τὸν πολυάσχολον αὐτοῦ βίον τῷ
5 Φεβρ. 1863, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν 87 ἐνὸς μηνὸς καὶ ἑπτὰ
ἡμερῶν.

Ἡ τῆς Γενεύης ἐφημερίς τῆς 4 Μαρτίου περιεῖχεν ἀλλη-
λογρασίαν χρονολογούμενην ἐξ Ἀθηνῶν τῇ 21 Φεβρουα-
ρίου, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν ταύτην

« Ὁ θάνατος τοῦ Κ^{ου} Ἐυνάρδου ἐν τῷ μέσῳ τῶν
πολιτικῶν ἡμῶν συλλῶν ἐπέφερε βαθεῖα καὶ λυπηρὸν
αἰσθημα. Τὸ ὄνομά του διέμενε διὰ παντὸς συνδεδεμέ-
νον δι' ἡμᾶς μὲ τὴν ἐνδοξοτατὴν ἐποχὴν τῆς ἀνεγέρσεώς
μας ὡς ἐθνους, καὶ τῆς ἀναγορεύσεως τῆς ἀνεξαρτη-
σίας μας. Ἦν οἶονε τὸ σύμβολον τοῦ τοσούτου ἀσ-
ῆμῶν ἀξιοσημειώτου ἤδη καιροῦ διὸ ὅτε θέλετε ξενισθῆ,
ἔτι ἢ τε ἐθνικὴ συνέλευσις καὶ ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις
προθυμοῦνται ἀμφοτέρωθεν ν' ἀντιπροσωπεύσωσι παρ'
ὕμιν Κ^α Ἐυνάρδου τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον ἐπὶ τῇ
λυπηρᾷ ταύτῃ περιστάσει. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐπιστολὴ,
ἣν ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ὁμοφώνως ἐψηφίστατο.

Ἀθήνησι τῇ 8 Φεβρουαρίου 1863.

Εὐγενεστάτῃ Κυρίᾳ,

Μετὰ πένθους ἀσίστη μέχρις ἡμῶν ἡ περὶ τῆς
τελευτῆς τοῦ αἰδίου συζύγου σας, ἱππότης Ἐυνάρδου,
ὀδυνηρὰ ἀγγελία, καὶ ἡ Ἑλλὰς συνηεὶ σύμπασα ἐπὶ

τῇ τελευτῇ τοῦ πρωτίστου Οἴλου καὶ ζηλωτοῦ της. Ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων βέλει τηρησθῇ ὡς ἱερὰν τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου συζύγου σας ὡς Οἴλου τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ δὲ ὄνομα Ἐυνάροδος θέλει συνδέεσθαι μετὰ τῶν λαμπροτέρων ἀναμνήσεων καὶ περιπετειῶν τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς ὁποίας τοσαῦτα ἐπράξε καὶ ἡσθαίῃς ἡ γενναία ψυχὴ του, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἡμῖς σχεδὸν αἰῶνος δὲν ἔπαυσε βισιάζων ἢ καὶ συνηγορῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ἰδοῦ, Κυρία, διὰ τί πενθεὶ σήμερον ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τῇ προσΟιλεὶ μνήμῃ του, καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ ἀναγείῃ ὡς ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἀναγοράσει τὸ εὐγενὲς ὄνομά του εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων της ὡς ὄνομα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Τὰ αἰσθητά ταῦτα συμμειζόμενῃ ὁμοψύχως καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Β' ἐθνικὴ Συνέλευσις, μὲ ἀνέθηκε, Κυρία, τὴν πικρὰν τιμὴν νὰ διεομηνεύσω εἰς ὑμᾶς τὴν ἐγκαρδίον λύπην της ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἐξόχου Οἰλέλληκος, καὶ τὴν γενικὴν θλίψιν διὰ τὴν στέρησιν τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἑλλάδος πολίτου.

Δέξασθε, Κυρία, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξόχου ὑπολήψεως, μεθ' ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειοῦμαι

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως

(Ἵπογ.) ΒΑΛΒΗΣ.

Ἰδία δὲ ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἀπηύθυνε τῇ Κ^α
Ἐυνάδου τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν.

Κυρία,

« Ἡ Ἑλλὰς βαθεῖαν ἡσθάνθη λύπην ἐπὶ τῇ τε-
λευτῇ τοῦ μακαρίτου συζύγου σας, ἱππότης Ἐυνάδου.

« Διὰ τῶν μεγάλων χαρίτων ἃς ἀπένειμεν αὐτῇ
καὶ διὰ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀξιοσέμενων αἰσθημάτων
του ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς εὐδαιμονίας της,
ἐκτίμησε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ
κατέστησε τὴν μνήμην του αἰδίου. Ἡ προσωρινὴ κυβέρ-
νησις ἐκπληροῦσα καθήκον ἱερὸν ἐκφράζει πρὸς ὑμᾶς,
Κυρία, ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου
τὴν μεγίστην βλίψιν της ἐπὶ τῇ ὀδυνηρᾷ ταύτῃ ἀγ-
γελίᾳ. Εἰάν οὖν τὰ τῇ μνήμῃ τοῦ μεγάλου Σιλλέκηνος
ὀφειλόμενα εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ αἰσθημάτων
δύναιται, Κυρία, νὰ ἐπικουσίωσιν ἐπὶ τι τὴν θλίψιν
σας, εὐαρεστηθῆτε νὰ τὰ ἀποδεχθῆτε ὡς μικρὰν
παρηγορίαν ἐπὶ τοσούτῳ θλίβεσθαι περυστάσει.

Δέξασθε ἅμα, Κυρία, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς
ὑμᾶς ὀφειλομένης ἐξόχου ὑπολήψεώς μας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως

(Ὑπογ.) ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ.

